

ІНОЗЕМНИЙ ЕЛЕМЕНТ ТА ТРАНСКОРДОННІСТЬ НАДАННЯ ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ НА ФІНАНСОВИХ РИНКАХ УКРАЇНИ: АНАЛІЗ ПОТОЧНОГО СТАНУ**FOREIGN ELEMENT AND PROVISION OF TRANBORDERED FINANCIAL SERVICES ON FINANCIAL MARKET IN UKRAINE: CURRENT SITUATION****Мартова Ю.О., аспірантка кафедри міжнародного приватного права***Інститут міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка*

Ця стаття розглядає іноземний елемент та транскордонність в аспекті транскордонного надання фінансових послуг на фінансових ринках України та банківської діяльності, зокрема, банківських форм іноземного представництва в Україні, та в США. Також стаття аналізує транскордонність та відкритість ринку фінансових інструментів України з аспекту показників інвестиційної активності українців на поточний момент. Стаття ставить за мету з'ясувати привабливість ринку капіталу України для іноземних інвесторів, надавачів фінансових послуг, в тому числі, банківських іноземних установ. В той же час, стаття аналізує активність українських інвесторів, надавачів фінансових послуг та банківських національних установ за кордоном. Таким чином, дивлячись на показники українського експорту та імпорту, та загалом оцінюючи зовнішньоекономічну діяльність України від початку повномасштабного вторгнення Російської Федерації варто зазначити, що Україна має суттєве скорочення як експорту, так і імпорту, при цьому також спостерігається відтік капіталу, і все це негативно впливає на показники платіжного балансу України. Ринок капіталу України, що загалом після проведення реформи ринку капіталу у 2020–2021 роках став значно привабливим для інвесторів, при цьому як для українських інвесторів, так і для іноземних інвесторів, також став відкритішим для іноземних фінансових інструментів. Так іноземні емітенти отримали змогу пропонувати на українському ринку фінансові інструменти, що відбувається за відносно не надто складною процедурою за участі НКЦПФР. Іншим аспектом для аналізу виступає показник надання іноземних фінансових послуг. Так, іноземні надавачі можуть надавати свої послуги на українському ринку фінансових інструментів. Банківські та небанківські фінансові послуги від іноземного надавача фінансових послуг регулюються як і національні надавачі таких послуг, за умови отримання відповідної ліцензії НБУ. Так, окремо досліджено варіанти для представництва українських банків за кордоном, та порівняно з можливими формами представництва банків США за кордоном. Зроблено висновок про розширені можливості для банків США за кордоном та про особливий нагляд за іноземними банківськими представництвами на території США. Звернуто окрему увагу на питання щодо банківських груп та їх особливий статус та роль у транскордонності на фінансових ринках. Таким чином, робиться висновок про те, що незважаючи на важкість українській економіці вільно функціонувати та розвиватися як до моменту повномасштабного вторгнення, фінансові ринки, включно з ринком капіталу та ринком банківських та небанківських фінансових послуг все ж характеризуються своєю відкритістю та бажанням до транскордонної співпраці та залучення до інвестування як українських так і закордонних інвесторів.

Ключові слова: фінансовий ринок, фінансові послуги, банківське представництво, банківські та небанківські фінансові послуги, транскордонність фінансового ринку, ринок капіталу, іноземний елемент, федеральна резервна система.

This article examines the foreign element and cross-border aspect in the provision of financial services in the financial markets of Ukraine and banking activity, in particular, banking forms of foreign representation in Ukraine and in the USA. The article also analyzes the cross-border nature and openness of the market of financial instruments of Ukraine from the aspect of indicators of the investment activity of Ukrainians at the current moment. The article aims to find out the attractiveness of the capital market of Ukraine for foreign investors, providers of financial services, including foreign banking institutions. At the same time, the article analyzes the activity of Ukrainian investors, financial service providers and national banking institutions abroad. Thus, looking at the indicators of Ukrainian exports and imports, and generally evaluating the foreign economic activity of Ukraine since the beginning of the full-scale invasion of the Russian Federation, it is understandable that Ukraine has a significant reduction in both exports and imports, while there is also an outflow of capital, and all of this has a negative impact on indicators of Ukraine's balance of payments. The capital market of Ukraine after the implementation of the capital market reform in 2020–2021 has become significantly attractive for investors, same for both Ukrainian investors and foreign investors, and has also become more open to foreign financial instruments. Thus, foreign issuers were able to offer financial instruments on the Ukrainian market, which takes place according to a relatively not too complicated procedure with the participation of the NSSMC. Another aspect for analysis is the indicator of the provision of foreign financial services. Foreign providers can provide their services on the Ukrainian market of financial instruments. Banking and non-banking financial services from a foreign provider of financial services are regulated in the same way as domestic providers of such services, subject to obtaining the appropriate NBU license. Thus, the options for the representation of Ukrainian banks abroad were researched, and compared with the possible forms of representation of USA banks abroad. A conclusion was made about expanded opportunities for USA banks abroad and about special supervision of foreign bank representative offices on the territory of the US. Particular attention is paid to issues related to banking groups and their special status and role in cross-border financial markets. Thus, it is concluded that despite the difficulty for the Ukrainian economy to function freely and develop as before the full-scale invasion, financial markets, including the capital market and the market of banking and non-banking financial services, are still characterized by their openness and desire for cross-border cooperation and involvement to investment by both Ukrainian and foreign investors.

Key words: financial market, financial services, banking representation, banking and non-banking financial services, cross-border financial market, capital market, foreign element, federal reserve system.

Україна, як правова держава, яка багато уваги приділяє економічному зростанню прагне і завжди прагнула до поступового включення в міжнародний фінансовий ринок як активний учасник та привабливий для інвесторів ринок. Метою цієї статті є проведення аналізу щодо того наскільки ринок фінансових послуг України є транскордонним та чи заохоче він учасників на ринку до активної транскордонної діяльності на поточний момент. Для виконання мети поставленої для дослідження важливо розуміти поточну економічну ситуацію в Україні. Український ринок, українська економіка загалом відображає значною мірою ситуацію в Україні щодо її геополітичних рішень.

Агресивна повномасштабна війна розв'язана Російською Федерацією на території України, яка триває вже більше року не може не позначитись на економічних показниках України. Уряд, Національний Банк України (далі – НБУ) вживають та вживали всіх необхідних зусиль для помякшення та уникнення економічної кризи в країні. Зокрема, рядом регулювання було запроваджено як обмеження так і заохочення для різних учасників фінансового ринку. Загалом, оцінюючи поточний стан економіки та ринку України з точки зору його транскордонності, важливо згадати про такий макроекономічний показник як платіжний баланс (Balance of Payments). Саме платіжний баланс як показ-

ник враховує сумарну суму операцій резидентів та юридичних осіб з нерезидентами впродовж певного періоду часу та складається з двох показників, таких як поточний рахунок та рахунок капіталу [1]. У 2022 році без врахування грантів, наданих Україні від міжнародних партнерів в Україні значний дефіцит поточного рахунку, що складає 6 млрд дол. США або 3.8% ВВП [2, с. 1].

За статистичною інформацією Національного Банку України за 2022 рік зазначено, що вплив капіталу з приватного сектору значно збільшився в порівнянні з 2021 роком, та загалом минулими роками. У 2022 році вплив капіталу з приватного сектору складав 24.2 млрд дол. США [2, с. 3]. Якщо порівнювати з 2021 роком, експорт послуг скоротився на 12,4% та охопив скорочення майже всіх видів послуг, крім комп'ютерних. Також скоротився імпорту послуг на майже 41,6%, окрім імпорту послуг щодо технічної допомоги. Імпорту товарів також зменшився на 19,4% [2, с. 2]. А експорт на 35,2% [2, с. 1]. Таким чином, експорт в порівнянні з імпортом значного знизився у 2022 році. Отже, аналізуючи наведені показники важливо підсумувати, що експорт та імпорту в Україні постійно скорочується, а капітал Україна продовжує втрачати. При цьому, неухильно зростає дефіцит платіжного балансу, що свідчить про несприятливу для України ситуацію в майбутньому. Таким чином, зовнішньоекономічна діяльність в 2022–2023 роках значно скоротилась, що ставить Україну в несприятливе становище при спробах України та приватного сектору налагодити зовнішньоекономічний обмін. Важливу роль при цьому грають банки, приватні інвестори та загалом надавачі фінансових послуг, діяльність яких теж зазнала змін після широкомасштабного вторгнення Російської Федерації в Україну. Аналізуючи активність на ринку капіталу України як транскордонну слід зазначити наступне.

Термін транскордонність важливий для розуміння сучасного глобалізованого світу. З англійської мови транскордонність (cross border) означає здатність активності або руху мати місце між двома або більше країнами, або між людьми з різних країн [3]. Таким чином, транскордонними можуть бути стосунки, торгівля, надання послуг, в тому числі фінансових, та рух капіталу. Фінансова глобалізація є однією з найшвидших сегментів глобалізації економіки. Фінанси завдяки вільному руху капіталу стають все більш глобалізованими. Йде розвиток світової фінансової системи та фінансового ринку, що не має кордонів [4, с. 51]. Транскордонні правочини можна охарактеризувати як правочини, що укладаються між громадянами однієї держави з громадянами іншої, або юридичними особами однієї держави з юридичними особами іншої держави мають сильний вплив на процеси економічної глобалізації та інтеграції. Транскордонні правочини на ринку фінансових інструментів, особливо на ринку капіталу мають за своєю природою ідею інвестування та відповідно суттю є купівлю-продажем, або іншими видами правочинів з набуття права власності на цінні папери в іноземній країні та іноземних цінних паперів на території України.

Доступ до міжнародних фінансових ринків громадяни можуть отримати різними шляхами. Одним з таких шляхів є купівля або продаж іноземних фінансових інструментів. Така діяльність повинна здійснюватись за допомогою посередника та відповідно до норм чинного законодавства. В Україні діє чинне Положення «Про допуск цінних паперів іноземних емітентів до обігу на території України» від 2021 року. Відповідно до Закону України «Про ринки капіталу та організовані товарні ринки» ч 2 ст 4: іноземний емітент може визначатися за одним з наступних характеристик: 1) юридична особа, що створена за законодавством іншої держави, та здійснює емісію в Україні; 2) юридична особа, цінні папери якої зареєстровані відповідно до законодавства іншої держави та допуск до обігу на території України яких надано Національною комісією

з цінних паперів та фондового ринку (НКЦПФР) [5]. Відповідно до положення «Про допуск цінних паперів іноземних емітентів до обігу на території України» потрібно зазначити наступне: 1) іноземна юридична особа або професійний учасник ринку капіталу повинні звернутися до НКЦПФР з заявою щодо допуску відповідного випуску цінних паперів до обігу на території України. 2) НКЦПФР приймає рішення про допуск впродовж 30 календарних днів з дня отримання всіх необхідних документів (п. 4, р. I, п. 4, р. II). 3) Відбувається заведення таких цінних паперів через центральний депозитарій або відповідну депозитарну установу (п. 5.I). При цьому можуть бути допущені тільки такі цінні папери які зареєстровані та розміщені за межами України та яким присвоєно коди ISIN та CFI, та такі папери допущені до обігу на одній з іноземних фондових бірж (мережа фондових бірж, що входять до Nasdaq, Inc., New York Stock Exchange (NYSE), Фондові біржі країн, що входять до Європейського Союзу, Hong Kong Exchanges and Clearing, London Stock Exchange, Japan Exchange Group, Inc.) (п. 1, р. II, додаток 1) [6]. Відповідно до вищезазначеного положення можуть бути встановлені додаткові вимоги до перелічених умов (п. 2, р. II) [6].

Таким чином, чи можна стверджувати, що ринок цінних паперів та фінансових інструментів України відкритий для іноземних цінних паперів? Щодо ринку цінних паперів на сьогоднішній момент завдяки проведеним реформам, що були необхідні для модернізації ринку, можливо стверджувати, що ринок фінансових інструментів в Україні відкритий та пропонує інвесторам більш широкий спектр фінансових інструментів, ніж раніше. Більшою заслугою цьому стала саме реформа ринку капіталу, яка почалася в 2020 році. Саме завдяки цій реформі та схваленню нового Закону України «Про ринки капіталу та організовані товарні ринки» відбулись суттєві перетворення ринку фінансових інструментів, що значною мірою вплинуло на транскордонність ринку та його відкритості та привабливості для інвесторів. Серед основних переваг реформи визначають також, приведення структури ринку до стандартів права ЄС, включення можливості торгівлі фінансовими інструментами та різних майданчиках, запровадження торгового репозиторію, тощо [7].

Іншим аспектом дослідження та показником активної інвестиційної діяльності виступають саме транскордонні фінансові послуги. Міжнародна економіка та її складова, транскордонна торгівля, в тому числі фінансовими послугами є одним з найактуальніших питань сьогодення. Транскордонна торгівля фінансовими послугами – це надання фінансових послуг іноземним надавачем фінансових послуг, за відсутності безпосереднього його представництва в країні отримувача такої фінансової послуги [8, с. 25]. Переважно, такі транскордонні фінансові послуги надаються в сфері страхування, інвестування, банківській сфері [8, с. 25].

Чинний в Україні Закон України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг» зазначає наступне. Відповідно до ст. 4 фінансовими послугами є: торгівля валютними цінностями, залучення фінансових активів із зобов'язанням щодо наступного їх повернення, фінансовий лізинг, надання коштів у позику, надання гарантій; фінансові платіжні послуги, послуги у сфері страхування, діяльність у системі накопичувального пенсійного забезпечення, професійна діяльність на ринку капіталу, факторинг, банківські та інші фінансові послуги [9]. Виникає ряд питань щодо того, чи може іноземна фінансова установа здійснювати діяльність з надання фінансових послуг в Україні. Відповідно до Положення «Про ліцензування та реєстрацію надавачів фінансових послуг та умови провадження ними діяльності з надання фінансових послуг» зазначено наступне. Іноземна фінансова установа – іноземна ком-

панія, яка відповідно до законодавства іноземної країни має право надавати одну чи декілька фінансових послуг; (пп. 16 п. 4 гл. 1 р. І), надавач фінансових платіжних послуг – платіжна установа (включаючи малу платіжну установу), філія іноземної платіжної установи, установа електронних грошей, філія іноземної установи електронних грошей, оператор поштового зв'язку, який має право надавати фінансові платіжні послуги (пп. 28-1 п. 4 гл. 1 р. І). Відповідно до п 12 Положення встановлюються спеціальні вимоги до діяльності філії страховика-нерезидента, якщо така установа бажає здійснювати діяльність на території України. Серед основного, це отримання ліцензії (п. 129). Відповідно до розділу XII регулюється діяльність страховика-нерезидента, філії іноземної платіжної установи, філії іноземної установи електронних грошей в Україні [10]. Таким чином НБУ встановлює вимоги до ліцензування для надання фінансових послуг, в тому числі щодо транскордонних надавачів фінансових послуг.

Як приклад можливо дослідити регулювання щодо транскордонних надавачів фінансових послуг у США. Та загалом, питання як транскордонні транзакції регулюються в США. В цьому аспекті важливо звернути увагу на Закон Додда-Френка (Dodd-Frank Act). CFTC (Commodity Futures Trading Commission) в США та Securities and Exchange Commission (SEC) дві важливі організації для регулювання ринку капіталу в США. Відповідно до Закону Додда-Френка, Секція 113 (b) іноземні небанківські фінансові компанії перебувають під наглядом Ради Керівників [11]. Секція 173 зазначеного нормативно-правового акту регулює доступ до фінансового ринку США іноземними фінансовими інституціями, зокрема, заснування та скасування діяльності відділення іноземного банку в США [11]. Рада Керівників є вищим робочим органом Федеральної Резервної Системи США, до якої також входить Рада Директорів та федеральні резервні банки, що є незалежною одиницею в банківській системі США [12, с. 487]. Варто також зазначити, що Федеральна Резервна Система США (далі – ФРС) є повністю незалежною. Так, на відміну від ліцензій центрального банку на здійснення банківських чи інших фінансових операцій та надання фінансових послуг, ФРС ставить вимогу отримати чартер [13]. Як вже було зазначено, під прямим наглядом ФРС перебувають відділення іноземних банків в США [13]. Другим важливим нормативно-правовим актом є Edge Act (Закон Еджа), який надає відповідну назву підрозділам банків США та і деяким іноземним банкам, що здійснюють активну транскордонну діяльність, як корпорації Закону Еджа. Такі корпорації мають інший відмінний статус та повноваження відменно до внутрішніх банків [14, с. 192]. Також серед форм стандартного міжнародного представництва банків США виділяють філії, відділення, представництва, агенції, дочірні банки, дочірні фінансові компанії, торгові банки, тощо [14, с. 191–193]. Наступним видом також варто зазначити International Banking Facilities (IBF), що мають метою здійснення кредитної та депозитної діяльності з іноземцями та іноземними банками без надмірних юридичних вимог до таких установ, включаючи пом'якшення вимог щодо страхування діяльності та інші [15, с. 1].

Таким чином, форми іноземного представництва надавачів фінансових послуг та банків особливо розширений в США. Щодо України, регулює Закон України «Про банки і банківську діяльність», що регулює діяльність філій іноземних банків на території України. Так, відповідно до зазначеного Закону НБУ (ст. 2) видає ліцензії філії іноземного банку на здійснення банківської діяльності на території України. Видача банківської ліцензії відбувається шляхом включення НБУ з Державного реєстру банків запису про право на банківську діяльність. Так само, шляхом виключення з Державного реєстру банків банківська ліцензія може бути відкликана. Таким

чином, відповідно до ст. 3 зазначеного закону філії іноземного банку мають такий самий статус як банки України, після отримання відповідної банківської ліцензії НБУ. Стаття 24 встановлює порядок відкриття філій та представництв іноземних банків на території України. Українські ж банки мають наступні форми представництва за кордоном: дочірні банки, філії, представництва (ст. 25) [16]. Наприклад, в Статуті акціонерного товариства комерційний банк «ПриватБанк» зазначено наступне: п. 48: Банк має право утворювати (зокрема шляхом придбання) дочірні банки, філії чи представництва на території іноземних держав після отримання дозволу НБУ [17]. Таким чином, можна підсумувати, що у порівнянні з формами представництва банків США за кордоном, українські банки мають менше форм, проте також приділяють увагу представництву за кордоном.

Варто зазначити про важливе регулювання в Україні щодо банківських груп, зокрема Положення НБУ «Про порядок ідентифікації та визнання банківських груп», де визначена дефініція іноземної та міжнародної банківської групи. Так, міжнародна банківська група включає в себе іноземну банківську групу та визначається в п. 2 р. 1 як група фінансових установ, пов'язаних відносинами контролю, діяльність якої представлена більше ніж в одній країні та яка підлягає нагляду на консолідованій основі з боку іноземного органу нагляду [18]. На кінець 2021 року в Україні працювало 26 банківських груп [19]. Відповідно до Закону України «Про Національний Банк України» ч. 2 ст. 55 НБУ відповідальний за регулювання та нагляд за банківськими групами [20]. Таким чином, банківські групи займають особливе становище на фінансовому ринку України та відіграють значну роль в транскордонній кооперації та транскордонному наданні фінансових, зокрема, банківських послуг.

Таким чином, варто підсумувати наступне. Українська зовнішньоекономічна діяльність на сьогоднішній момент через повномасштабне вторгнення Російської Федерації, та через відповідно наслідкові обумовлені причини зазнала різкого скорочення. Фінансовий ринок України виконує важливі функції для підтримки економіки, зокрема перерозподіляє фінансові активи. Транскордонність фінансових ринків України важлива з причин транскордонної кооперації на фінансових ринках, забезпечення привабливості українського фінансового ринку для вітчизняних та іноземних інвесторів. Ринок капіталу на сьогоднішній момент відкритий для іноземних емітентів, відповідно до регулювання НКЦПФР цінні папери іноземного емітента можуть пропонуватися на фінансовому ринку України за умови дотримання іноземним емітентом вимог законодавства України, в тому числі підзаконних нормативно-правових актів НКЦПФР. Ринок фінансових послуг відкритий для банківських та небанківських іноземних надавачів фінансових послуг, за умови дотримання законодавства України, зокрема підзаконних нормативно-правових актів НБУ та отримання відповідних ліцензій НБУ. Банки відіграють важливу роль на фінансовому ринку. Важливе місце займають представництва банків в іноземних країнах. Так, банки України мають форми представництв в іноземній країні як філії, представництва та дочірні банки. При порівнянні форм представництва з можливостями для банків США варто зазначити, що США мають більше варіантів представництв за кордоном. Також варто зазначити, що як в США, так і в Україні існує нагляд за іноземними представництвами на території. Окремо в питанні транскордонності варто оцінити діяльність та регулювання банківських груп. Так банківські групи, зокрема іноземні та міжнародні функціонують на території України. Функціонування таких банківських груп може свідчити про транскордонність на банківському ринку та привабливість фінансового ринку України для закордонних надавачів фінансових послуг.

ЛІТЕРАТУРА

1. Balance of Payments and International Investment Position Statistics (BOP/IIP). *International Monetary Fund* : веб-сайт. URL: <https://data.imf.org/?sk=7a51304b-6426-40c0-83dd-ca473ca1fd52> (дата звернення: 07.03.2023).
2. Платіжний баланс у 2022 році. Національний Банк України. Департамент статистики та звітності, управління статистики зовнішнього сектору. 5 с. URL: https://bank.gov.ua/files/ES/State_u.pdf (дата звернення: 07.03.2023).
3. Meaning of cross-border. *Cambridge Dictionary* : веб-сайт. URL: <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/cross-border> (дата звернення: 07.03.2023).
4. Онищенко С.В. Фінансова глобалізація як чинник впливу на бюджетну безпеку держави. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2017. № 12 ч. 2. С. 50–55. URL: <http://reposit.nupp.edu.ua/bitstream/PolitNTU/4032/1/%d0%a4%d1%96%d0%bd%d0%b0%d0%bd%d1%81%d0%be%d0%b2%d0%b0%20%d0%b3%d0%bb%d0%be%d0%b1%d0%b0%d0%bb%d1%96%d0%b7%d0%b0%d1%86%d1%96%d1%8f%20%d1%8f%d0%ba%20%d1%87%d0%b8%d0%bd%d0%bd%d0%b8%d0%bd%d0%ba%20%d0%b2%d0%bf%d0%bb%d0%b8%d0%b2%d1%83.pdf> (дата звернення: 07.03.2023).
5. Про ринки капіталу та організовані товарні ринки: Закон України від 23.02.2006 № 3480-IV. Ред. від 28.04.2023 2970-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3480-15#Text> (дата звернення: 07.03.2023).
6. Про допуск цінних паперів іноземних емітентів до обігу на території України: Положення затв. Рішенням НКЦПФР від 21.01.2021 р. № 34. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0379-21#Text> (дата звернення: 07.03.2023).
7. Васара Ю. Реформа ринку цінних паперів в Україні. *Юридична Газета online*. № 19 (725). 2020. URL: <https://jur-gazeta.com/dumka-eksperta/reforma-rinku-cinnih-paperyv-ukrayini.html> (дата звернення: 07.03.2023).
8. Cross-Border Trade in Financial Services: Economics and Regulation. *Financial Market Trends* № 75. 2000. С. 23–60. URL: <https://www.oecd.org/finance/financial-markets/1923208.pdf> (дата звернення: 07.03.2023).
9. Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг: Закон України від 12.07.2001 № 2664-III. Ред. від 07.01.2023 2154-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2664-14#Text> (дата звернення: 07.03.2023).
10. Про ліцензування та реєстрацію надавачів фінансових послуг та умови провадження ними діяльності з надання фінансових послуг: Положення затв. Постановою Правління НБУ 24.12.2021 р. № 153. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0153500-21#Text> (дата звернення: 07.03.2023).
11. Dodd-Frank Wall Street Reform and Consumer Protection Act: Public Law 111–203. 111th Congress. 07.21.2010. URL: <https://www.govinfo.gov/content/pkg/PLAW-111publ203/pdf/PLAW-111publ203.pdf> (дата звернення: 07.03.2023).
12. Пенез О. НБУ і ФРС США: СПІЛЬНЕ ТА РІЗНЕ. *Гроші, Фінанси і Кредит*. № 19.2018. С. 485–489. URL: http://www.market-infr.od.ua/journals/2018/19_2018_ukr/80.pdf (дата звернення: 07.03.2023).
13. Global Financial Services Regulatory Guide. United States of America. *Baker McKenzie*: веб-сайт. URL: <https://resourcehub.bakermckenzie.com/en/resources/global-financial-services-regulatory-guide/north-america/united-states-of-america/topics/who-regulates-banking-and-financial-services-in-your-jurisdiction> (дата звернення: 07.03.2023).
14. Шамова І. Еволюція міжнародного банківництва в США. *Фінанси, облік і аудит*. № 14. 2009. С. 187–195. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/197227924.pdf> (дата звернення: 07.03.2023).
15. Key S.J., Terrell H.S. International Banking Facilities. *International Finance Discussion Papers (IFDP)*. 1998. Board of Governors of the Federal Reserve System. С. 1–40. URL: <https://www.federalreserve.gov/econres/ifdp/international-banking-facilities.htm> (дата звернення: 07.03.2023).
16. Про банки і банківську діяльність: Закон України від 07.12.2000 № 2121-III. ред. 18.06.2023 3111-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14#Text> (дата звернення: 07.03.2023).
17. Статут акціонерного товариства комерційний банк “ПриватБанк”. Затв. постановою КМУ від 05.2019 р. № 594. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/594-2019-%D0%BF#Text> (дата звернення: 07.03.2023).
18. Про порядок ідентифікації та визнання банківських груп: Положення затв. постановою Правління НБУ 09.04.2012 № 134. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0708-12#Text> (дата звернення: 07.03.2023).
19. Визнано нову банківську групу. Національний Банк України: веб-сайт. 2021. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/viznano-novu-bankivsku-grupu> (дата звернення: 07.03.2023).
20. Про Національний Банк України: Закон України від 20.05.1999. № 679-XIV. ред. 06.05.2023. 3035-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/679-14#Text> (дата звернення: 07.03.2023).